

Mansikan pölytys

Monet mansikan viljeltävät lajikkeet ovat itsepölytteisiä, mutta mansikan on huomattu hyötyvän hyönteispölytyksestä monin tavoin. Muun muassa marjan ulkoinen ja sisäinen laatu paranevat.

Tärkeimpiä pölyttäjiä ovat mesipistiäiset, joista luonnonvaraisista merkittävimpiä ovat erakkomehiläiset sekä kimalaiset. Lisäksi mansikalla tärkeässä roolissa ovat myös tarhamehiläiset. Näiden lisäksi esimerkiksi kärpäset, perhoset, kovakuoriaiset ja pistiäiset osallistuvat pölytykseen, mutta ovat vain niin sanottuja täydentäviä pölyttäjiä. Ne keräävät siitepölyä pelkästään omaan tarpeeseen, eivätkä jälkeläisilleen, niin kuin mesipistiäiset. Tällöin tarve on pienempi ja pölytysvaikutus vähäisempi.

Mansikka hyötyy useiden eri pölyttäjien vierailuista

Mansikan kukka tarvitsee noin 4-20 vierailua, riippuen lajikkeesta, pölyttäjistä ja olosuhteista. Tällöin koko kukka pölyttyy ja laadukas marja voi muodostua.

Kuvassa Ria-lajikkeen täydellisesti pölyttynyt mansikka ja kaksi eri tasoista pölytysvirheistä yksilöä. Kuva: Kati Rikala, Luke

Kimalainen mansikan kukalla. Kuva: Anne Nissinen, Luke

Monimuotoisuudesta on hyötyä; eri pölyttäjälajit lentävät eri olosuhteissa ja keräävät myös siitepölyä eri kohdista kukkaa. Luonnon pölyttäjistä kimalaiset ovat liikenteessä viileämmälläkin keleillä (10–12 °C), kun taas tarhamehiläiset lähtevät pesästään vasta hieman lämpöisemmillä ilmoilla. Tarhamehiläisistä voi olla hyötyä etenkin jatkuvasatoisten lajikkeiden pölytyksessä loppukesästä, kun luonnonpölyttäjät eivät ole enää kiinnostuneita mansikan siitepölystä.

Pölyttäjien käyttäytymisessä on myös eroja, sillä tarhamehiläiset ovat kukkauskollisia, kun taas esimerkiksi kimalaiset tykkäävät vierailla eri lajeilla. Kimalaisten lentosäde on myös huomattavasti lyhyempi kuin tarhamehiläisillä, jotka voivat lähteä pesältä jopa kilometrien päähän.

Tiesitkö?

Kukkakärpäset ja kuvassa esiintyvä havusylkikuoriainen tarjoavat myös kasvin suojelellisia vaikutuksia, koska kukkakärpästen toukat käyttävät ravintonaan kirvoja ja sylkikuoriainen on peto toukkana sekä aikuisena. Näin ne toimivat myös tuholaiten luontaisina torjujina.

Mansikan luonnonvaraisia pölyttäjiä

Kuvat: Anne Nissinen, Luke

Pölytyspalvelun käyttö yksi tapa varmistaa pölytys

Mansikan kukka ei ole erityisen houkutteleva mehiläisille, koska se ei tuota juuri ollenkaan mettä. Ammattimainen pölytyspalvelu osaa kuitenkin valmistella pesät niin, että mehiläiset tarvitsevat siitepölyä, jolloin ne hakeutuvat mansikan kukinnoille pölyttämään.

Tarhamehiläisiä voidaan käyttää myös harmaahomeen biologisessa torjunnassa.

Tarvittavaa pesämäärää hehtaaria kohden on vaikea arvioida. Suositukset vaihtelevat 1-25 pesän välillä. Tarvittavaan pesämäärää vaikuttaa muun muassa viljelyssä oleva pinta-ala, ympäröivän maiseman piirteet sekä sääolosuhteet.

Suomen mehiläishoitajain liiton sivuilta löytyy pölytyspalvelun tarjoajia kuin myös viljelijöitä, jotka ovat ilmoittaneet kiinnostusta pölytyspalveluun. Sivulle pääsee QR-koodista tai hakemalla hunaja.net/polytys

Toisen roska on toisen aarre

Rikkakasvit ja pajukot ajatellaan usein maisemankilpailijoina, mutta esimerkiksi voikukka on alkukesästä tärkeä ravintokasvi pölyttäjille. Jos pajukon karsiminen tai luonnonkukkia sisältävän alueen leikkuu ei ole tilan toiminnan kannalta oleellista, niin ne voi hyvillä mielin jättää kasvamaan. Pörräiset kiittävät!

Pölyttäjät tukevat luonnon monimuotoisuutta

Pölytys on tärkeä osa luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa.

Liki 90 % maailman kukkivista kasveista sekä noin 75 % viljelykasveista ovat riippuvaisia pölyttäjistä.

Pölyttäjät ovat myös itse ravintoa lukuisille muille lajeille, kuten linnuille, nisäkkäille tai petohyönteisille.

Panostamalla kasvien monimuotoisuuteen tuet pölyttäjiä

Niin tarhamehiläisille kuin myös luonnon pölyttäjille on tärkeää olla tarjolla kukkivia kasveja koko kasvukauden ajan, jotta ne saavat tarvitsemaansa ravintoa.

Keväällä paju on ensimmäisiä ravintokasveja ja syyskesällä esimerkiksi maitohorsma tarjoaa ravintoa pölyttäjille.

Pientareet kannattaa niittää vasta luonnonkasvien kukkaloiston jälkeen.

Myös talvehtimispaikat ovat tärkeitä luonnon pölyttäjille.

On hyvä muistaa pölyttäjät myös kasvinsuojeluaineita käytettäessä, muun muassa huomioimalla pölyttäjien lentoajat.

Tarhamehiläinen. Kuva: Sari Himanen, Luke

Monimuotoinen maisema. Kuva: Anne Nissinen, Luke